

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
pol leta „ 60 „
četrť leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v škofijsk.
poslopju (Bischofhof.)
Določniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste

prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spro-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Ker se nam zmiraj novi naročniki na „Slov. Gospodarja“ oglašajo, pa nekteri samo ali na četrt ali na polleta, kar opravništvu prizadevleje dosti dela in ovira točni pregled naročnikov, prosimo, naj se novi naročniki naročujejo ali do 1. julija, od zdaj za 30 kr., ali do 1. oktobra za 1 fl. 10 kr., ali do konca leta za 1 fl. 90 kr. Tiste gospode naročnike, ki so nas že o novem letu potrpljenja prosili in jim list pošiljamo, prosimo, da na svojo obljubo ne pozabijo.

Veledragi dualizem.

Bilo je l. 1867., ko so na prizadetje nemškega prišleca grofa in ministra Beusta nemško-ustavovorni poslanci z magjarskimi sklenoli nagodbo ali zvezo na 10 let. Vsled te nagodbe je do tistih dob enotna Avstrija razpala na dva koša in dobila trojno ministerstvo: prvo za nemško-avstrijske dežele, drugo za ogerske dežele in tretje za vnanje zadeve, za finance ali denarstvo in za vojništvo cele Avstrije. Za 3 poslednje reči so sklenoli, da doplačujemo mi po 70 %, Magjari pa po 30 % na leto. Tako so cesarstvo razklali na dvoje, tako je nastal dualizem. Mnogi skušeni domoljubi, posebno pa Slovani, so to nagodbo močno obžalovali. Sedaj doteče kmalu 10. leto in že se pogovarjajo skoro ravno fisti poslanci, kako bi nagodbo ponovili zopet na 10 let. Ni dvomiti, da bo vse pri starem ostalo. Minister Lasser je že javno izrekel, da se Avstrija sedaj drugače vladariti ne da. To mu podpišejo gotovo vsi ustavoverci in Magjari, nikakor pa ne Nemci drugih strank in Slovani. Ti vsi trdijo sedaj še z večjim prepričanjem, ker imajo 10letno britko skušnjo za seboj, da dualizem Avstriji ni in tudi biti ne more — na korist in srečo. Žali Bog imajo za to prepričanje te preveč dokazev!

Iz Dunaja dopisuje nekdo precej redno v „Augsburger Zeitung“. Pravijo, da isti dopisnik sedi v odseku za časnikarstvo ministra zunanjih zadev, sedaj grofa Andrassy-ja. Dopisi so včasih jako zanimivi. Ta dopisnik je nedavno močno

tožil, kako da sedaj Avstrija gledé važnega turškega prašanja omahuje, to pa zaradi nepovoljnih znotrajnih ali domačih razmer. Kajti, pravi dopisnik, če se Avstrija ragne na rusko stran, potem so vsi Magjari razburjeni, če pa stopi na turško stran, potem se je pa bati upora od Slovanov. Tako toži dopisnik. Dobro, ali kdo je kriv, da je Magjarom toliko greben vzrastel ter hoče komaj 5 milijonov broječi narodič zapovedovati 8 milijonom avstrijskih Nemcev in 16 milijonom Slovanov in celej Avstriji vkaževati magjarsko politiko? Brez dvombe dualizem, ki je lepo polovico Avstrije Magjarom prepustil. Kdo je Slovane bolj zaničljivo in brezobzirno strahoval, kakor oče dualizma, bivši minister Beust, ki se je rad grozil: „kako bo Slovane k steni pritisnil?“ Se bolj očitno vidimo slabe nasledke dualizma za Avstrijo, ako pogledamo na finančne razmere našega cesarstva. Tukaj zamoremo čestitim bralcem postrčiti z popolnem zanesljivimi številkami. Nedavno je c. kr. komisija za poplačevanje državnih dolgov objavila zanimivo poročilo, iz katerega povzamemo v svoj namen sledeče črtice. Leta 1848. je imelo celo cesarstvo državnega dolga 831 milijonov goldinarjev, katera nepovoljna prikazen se je v blizu 30 letih neznano shujšala. Brema dolgov in za nje potrebnih obresti se je na nesrečo davkeplačilcev neizmerno obtežilo. Od leta 1849 naprej so dolgovi do l. 1866 narastli do svote 2990 milijonov. Tej svoti se ima vštetiti še dolg zemljiščne rešitve (Grundentlastungsschuld) v znesku 521 milijonov tako, da je ves dolg znašal 3511 milijonov, ki je potreboval na leto 152 milijonov za izplačevanje obresti. Ta znesek za obresti se je l. 1868 vsled davka vrženega na kupone (t. j. na obrestne listke državnih posojilnih pisem) za 17 milijonov znižal, tedaj je znesek za obresti znašal 135 milijonov. Tako je bilo v začetku dualizma, sedaj pogledimo, kam smo prišli v tej velevažni zadevi v blizu 10 letih? Gori omenjena komisija poroča, da je lani t. j. ob koncu l. 1876. samo za naše nemško-avstrijske dežele (Cizlajtanijo) državni dolg doplezal do strahovite številke 3600 milijonov, za kateri

dolg plačujemo samo za obresti vsako leto 128 milijonov. Ali ob enem so tudi Magjari marljivo na posodo jemali in si nakopali državnega dolga 708 milijonov ter potrebujejo za obresti 50 milijonov. Vsa Avstrija je tedaj koncem l. 1876 bila zadolžena z 4308 milijoni in plačuje za obresti 178 milijonov. Tej svoti moramo še vračunirati stroške za nadavek ali ažijo, ki znaša sploh 10 %. Tedaj potrebujemo za letne obresti 194 milijonov. Razun tega je še pomisliti, da so naši ustavoverni poslanci, kakor tudi magjarski, novim železnicam dovolili 41 milijonov letne podpore iz državne kase, kar je ravno toliko, kakor če bi bili zavolj železnice napravili 820 milijonov novega dolga. Potem teži celo Avstrijo dolg 5128 milijonov in znesek za obresti 336 milijonov. Ako pomislimo, da je v začetku dualizma vsega dolga bilo 3511 milijonov in 152 milijonov obresti, potem je razvidno, kako veledrag je naš dualizem. Pomnožil je državni dolg z 1617 milijoni in letne državne obresti z 84 milijoni. Česa bi se naj iz tega naučili?

Gospodarske stvari.

O konjerejstvu nekaj.

Dne 13. t. m. zborovalo je v Ljutomerski pivovarnici naše konjerejsko društvo; k temu zboru se je sešlo veliko število kmetov iz celega okraja. Govorila sta dva gospoda, ki sta nalašč prišla k nam iz Gradeca. Govorila sta o odgoji konjev jako zanimivo, škoda pa je, da samo le nemški. Ker pa je reč za konjerejce jako važna, naj se v kratkem tukaj priobči.

G. vitez pl. Fridrich je poudarjal sledeče točke: 1. Kakšni žrebeci da naj se izvolijo kobilam? Pravi, konjerejec naj si izvoli takšnega žrebca za svojo kobilo, o katerem se je prepričal, da od njega lepa in močna žrebeta izhajajo. Menjati vsakokrat žrebca za svojo kobilo, enkrat angleža, drugič normana in zopet arabea, ne velja. Pravilo je, da norman je za normansko, anglež za angleško, arabea pa za arabsko kobilo najboljši. Slabejša kobila mora imeti tudi slabejšega žrebca. Kdor toraj n. pr. vzeme za svojo slabo kobilo močnega angleža, ne bo nikedar dobil močno žrebe; ampak žrebe bode prekratko in bode imelo samo le visoke noge. Tudi lepa barva, glava, postava i. t. d. ni merodajna za vsako kobilo; toraj ne sme se na to preveč ozirati. 2. Kako je treba ravnati z brejo kobilo. Breja kobila ne sme se pri delu preveč prenapenjati, mora dobiti dobro in zdravo krmo. Kajti ona mora hraniti sebe in pa še žrebe. Kedar ne dajemo jej dosti hrane, ne more tudi žrebe v njej popolnoma razviti se in izrasti; dobili bomo jako slabo žrebe, ktero hira in sploh ni veliko prida. Paziti pa mora vsak pri krmi, da ne postane breja kobila preveč debela, špehasta. 3. Kako ravnati z žrebetom.

Če smo dobili od kobile žrebe, ne smemo jo pri delu prenapeti; k temu moramo jej polagati najboljšo krmo. Če ni kobila popolnem zdrava, ne smemo pustiti žrebe, da bi od nje sesalo, ker sicer dobi od svoje matere bolezen, začne hirati in nima nobene vrednosti. Najbolje je, če se žrebe odgoji v tem slučaju pri kravjem mleku. Kedar je žrebe nekoliko odrastlo, mora se mu po malem polagati in sicer najboljša krma, posebno v prvem letu, ker takrat najhitreje raste in se največ razvija, in ker le od tega odvisi, kakšen konj iz njega vzraste. Na dalje ne smemo zapirati žrebe v tesen in temen hlev; ampak moramo ga pustiti v ograjen spašnik, tam naj skače in se sprehaja, kolikor hoče. Vidimo namreč pri vsakem mladem živinčetu, da rado igra, skaklja in se veseli. Na ta način razvijejo se pri žrebetu vse mišice pravilno v nogah, in ono dobi trdna široka kopita. 4. Napake glede izreje žrebet v tukajšnji okolici so, da dobivajo v prvem letu premalo krme, in da se premalo sprehajajo, za tega del pa imajo slabe noge. Prva napaka se odstrani, ako jim damo dovolj dobre hrane v prvem letu. Res je sicer, da takšno žrebe v prvem letu nekoliko več kmeta stane, kakor zdaj; ali tote stroške mu povrne že v tretjem in četrtem letu nazaj, ker takrat se more prodati namesto za 200 ali 300 fl. za 600 in celo 800 fl. Druga napaka pa se še leži odstrani, kakor prva in sicer, če si napravijo občine ograde za žrebeta, v katerih se more žrebe sprehajati, skakati, bežati kakor mu ljubo in drago. 5. Poročal je potem g. govornik o novem čistokrvnem angleškem žrebcu, ki ga je vis. ministerstvo poljedelstva kupilo za tukajšnji okraj. Namenjen je za močne angleške kobile, tiste pa morajo biti kratkonoge. Ima sicer nekatere napake, je nemiren in kima z glavo; to pa ni njemu prirojeno, ampak gre od tod, ker so ga rabili na Angleškem za dirke poleti; pozimi pa je bil zaprt v malem prostoru, kakor tudi zdaj v Noršincih, kjer se ne more po svoji volji sprehajati. Ni treba toraj bati se, da bi žrebeta njegove navade po njem dedile. Za slabe kobile naj ga nobeden ne rabi. Na koncu govora opominja g. govornik, da naj kmet dobre kobile po nobeni ceni ne proda, naj jo le podrži za pleme, ker dobra kobila za tukajšnje kmete je velik in dobro vložen kapital. Slabe kobile pa naj se odhajajo na vsak način, če le nekoliko primerno ceno kupec ponudi, žrebeta pa naj v prvem letu vsak dobro redi!

G. Schuber, c. k. major, je razlagal, kako naj so hlevi za konje in ogradi za žrebeta pripravljene. Hlevi morajo biti svitli, ne temni kakor kaka ječa. Vsaki kmet si naj napravi okno, da ne bo v hlevu tema; dalje naj vsaki dobro zrači svoj hlev, ker iz gnoja in gnojnice se izpuhtevajo plini, kateri spridijo zrak, in če so konji primorani dihati ga, postanejo na plućih bolni. Potem se morajo hlevi čistiti, morajo imeti za gnoj-

nični odtok žlebe in odtoke ali kanale; toti odtoki pa ne smejo biti napravljeni tako, da bi šel mrzel zrak po zimi konjem na noge, ker se sicer prehlade, in dobé bolene noge. Tla v hlevu naj so ravna pa trda; tla iz gline, kakor je navada, ne zadostujejo popolnem; samo le naj pazi gospodar na to, da so ravna; če so konji napravili luknje, naj se te hitro popravijo. Lesena tla so sicer boljša, pa ne smejo biti votla, ker se pod njimi rade naselijo miši in podgane, ktere so konjem jako nadležne. Ogradi za žrebeta se napravijo z malimi stroški takole: Vsaka občina naj si ogradi s plotom na pašniku suh prostor; naj postavi enega ali dva dečka, katerih naloga je, preganjati žrebeta po ogradu vsaki den eno ali dve uri. Deček naj jaše enkrat na enem, drugokrat na drugem žrebetu. Žrebeta se razdelé na razrede, n. pr. I. raz. enoletna, II. dvaletna, III. tri ali čtiriletna skupaj ter se naj naganjajo. Korist je iz tega raznovrstna, prvič če se žrebeta dosti sprehajajo in preganjajo, se mnogoterim napakam ne privadijo, ne grizejo se med seboj in ne breajo. Gristi in breati se navadi žrebe takrat, kedar je samo zaprto, in se ne more dosti sprehoditi; kajti ne vé, kaj bi v svojem malem prostoru storilo, ter se dolgočasí. Dalje žrebe, ki se dosti sprehajajo, dobi močne mišiče in močna kopita na nogah. Pri konju pa gleda vsaki največ na noge; kajti konj, ki ima slabe noge, malo zdrži in ni veliko vreden. Slednjič: mladi fantje se naučé z živino primerno ravnati in dobijo do nje ljubezen; na ta način pa dobijo konjerejci dobre hlapce, katerih je zdaj jako poredkoma za konje najti.

Konjerejsko društvo hoče dati podpore tistim občinam, ktere si bodo napravile ograde za žrebeta. Dalje je govoril g. Sch., da bi rojstvene liste za konje g. konjerejci natančneje zapiševali. Hasek iz tega bodo imeli sami; kajti, če vidi kupce: od ktere kobile in od kterega žrebca je kobila ali konj, bode ga draže plačal, kakor tega, o katerem ne zna, kakšni so mu bili roditelji. Rojstveni list pa se izroči pri vsakem prodavanju temu, kdor je konja kupil. Slednjič je še opomijal občinske predstojnike, da bi natanko izpolnjevali konjske registre, posebno pri tistih kobilah, ktere so bile pred komisijo; naj natanko zapišejo, ali imajo žrebeta, ker takšne so proste od asentiranja.

Po seji je bil skupni obed, pri katerem je g. baron Sekendorf napravil napitnico g. ministru poljedelstva, izrekši njemu zahvalo v imenu tukajšnjih kmetov za podeljenega jim angleškega žrebca, kar se mu je tudi telegrafiralo. J. Kryl.

Hvala lipe. Bučelarjem je dobro znano, da je lipa drevo, ki daje drobnim bučelicam najboljšo pašo. Strd iz lipe nabran, je najizvrstniši, ker je blagega okusa in čist kakor svitla vrelčina. Lipa začne cvesti, kedar je detelja in drugo medičasto rastlinstvo ocvelo, in torej podaljša pašo za bučele

za kake tri tedne. Ni tedaj lahko najti drevesa, katero bi bilo bučelarjem bolj koristno. Zato bi ga naj marljivo sadili, kder imajo za nja količkaj primerne prostora. Lipe dosežejo veliko starost in rastejo tudi hitro. Iz mehke, bele, lahke lipovine izrezujejo rezbarji podobe in mnogovrstne druge reči, lipovo oglje se rabi za črtanje in za napravljanje strelnega prahu. Iz dišečega cvetja kuhajo zdravilni čaj, košato vejevje pa daje prijetno senco.

Varovanje kapusa ali zelja proti grdim, požrešnim gosenicam se mora rano začeti. Sedaj je treba loviti in pobijati bele metulje kapusnike, ki svoja jajčica najrajši na kapus nalagajo, iz katerih kmalu požrešne gosenice izlezejo. Dober pomoček so tudi konoplje. Treba je le nekoliko konopljskih zrn posejati ob robih gred, na katerih so kapusove sadike ali „fance“ nasajene. Duh konopelj je metuljem kapusnikom tako nevšeč, da se jih skrbno ogibljejo.

Sejmovi. 28. maja: sv. Juri na južni železnici; 29. maja: Radgona; 30. maja: Lemberg; 1. junija Ročica.

Dopisi.

Iz Konjic. (Poslano). Naj „Sl. Gosp.“ svojim častitim bralcem naznani, kako izvrstnega konjskega zdravnika da imajo vojaki v Slov. Bistrici. V treh tednih mi je za par goldinarčkov ozdravil konja, katerega sem mu bil na vozu pripeljal, ker že ni mogel več stati. — Kakor sem zvedel se c. k. konjski zdravnik, kateremu tukaj očitno svojo zahvalo izrekam, g. J. Wurm pišejo.

V Žičah 14. maja 1877.

Juri Ratej,

kmet p. d. Andrejec.

Iz Št. Ila blizu Velenja. Letine od 1860—69. bile so več ali manj pri nas vse dobre, med tem ko so od l. 1870 do letos vse slabe. Edino leto 1873. je bilo boljše od drugih. Obrodilo je še nekoliko vina, ki se je drago prodalo. Leto 1874. je v začetku dobro kazalo, toda mrzli april in preveč hladni maj sta veliko škodila vinogradom in sadju, žito pa je dobro obrodilo, posebno ajda. Predlanjskim nam je ozimina pozebla tako, da smo jo morali podorati in jarino vsejati, ki se je še velja kako dobro obnesla, vina je bilo precej; češple so tako obrodile, da so veje pod sadom pokale. Tem slabše bilo je lanjsko leto; žita ni bilo veliko, vina malo, sadja pa nič. Draginja, da ne rečem lakota, je nastala. Letos se je sprva vse dobro nastavilo, toda večkratni mraz, posebno 3. maja, nam je upanje na dobro letino podrl. Sadja že ne bo, kako bo po vinogradih, to še se prav ne vé. Kar ni pozeblo, sedaj prav lepo raste. Ozimina je lepa, rž ima že klasje. Bog nas varuj toče, potem bo obila žetev kmalu v okom prišla pomanjkanju zrnja, katero skoro vsak pri nas ku-

puje. Zrnja se sicer lahko dobi — za denar, a denarja ni. Potrebovali bi drugega egiptovskega Jožefa, kateri bi nam žita v žaklje nadeval vrhka pa še denarjev naložil, kakor je nekdanj svojim bratom storil. Velik dobrotnik celej okolici je sedaj g. Gašp. Skaza, trgovec v Velenju in predsednik okrajnega zastopa. Ta gospod blagodušno daje žito tudi na up, če mu kdo ročno denarjev položiti ne more. To je res velika dobrota! Kaj bi neki ljudje počeli, kateri pod milim Bogom sedaj denarjev dobiti ne morejo. Tudi njegova gospa je milosrčna. Vsaki dan nasiti mnogo lačnih siromaških šolskih otrok, kateri tje na južino hodijo. Bog jima plati! Takih premožnikov nam Bog več daj, takih pa, ki pri nas v teh hudih časih od ubogih ljudi po 10, 12, 15, 20 in celo 25° obresti pobirajo, bi naj brž zmanjkalo!

Od Kučence pod Radgono. Kako mila in ljubeznjiva je naša slovenska domovina, to čuti človek takrat najbolj, kedar ga okoliščine prisilijo v tujih krajih med tujimi ljudmi živeti. Nedopovedljivo in vedno ga nekaj vabi in vleče domov. Tako se je tudi meni zgodilo in sem se toraj 13. maja spustil na pot domov k sv. Vrbanu blizu Ptuja. Poidoč sem se moral Slovincem čuditi, kako so tujcem Nemcem postrežljivi, ker imajo povsod kajzopote in srenjske table z nemškimi napismi. Nemci in Magjari blizu niso tako postrežljivi; pri njih mora tujec vedeti nemški ali magjarski. Po vinogradih, njivah in travnikih se lepo kaže, toda pri Kučenci in dalej na Ogorskem je boljše; tukaj mraz ni toliko škodil, ker je trs še malo pognal. Ko sem 2 dni na svojem domu se mudil, sem uživajoč krasne razglede pač moral sam pri sebi djati: oj kako lepa si slovenska dežela, da bi le tudi tvoji sinovi jednako pridni bili! Tem bolj zaboli človeka, kedar tu sliši govoriti o samih pretepah in tatbinah. Bilo je v nedeljo 13. maja, ko sem pri cerkvi naletel na žalosten prizor. Prignali so namreč človeka, kateri je na eni poti ukradel 2 kravi, zvezanega in h kravi privezanega ter so ga pred pozno službo božjo grdo suvali, topli in sramotili vpricho cele fare. Kar pa me je močno razveselilo, to je bilo premilo petje slovenskih deklin v cerkvi blaženej Devici Mariji na čast! Znani slovenski pesnik ima prav: „Lepo ko angelji — V evetju nedolžnosti — Sladko prepeva — Slovensko dekle.“ Po navadi pridem tam tudi na pokopališče in med tem, ko ondi prebiram mnogo znanih mi imen, si mislim: 8 duhovnikov iz te fare še nas živi; kaj ko bi se enkrat zbrali vsi in skup za svoje žive in mrtve božjo službo opravili?

J. Šalamun, župnik v Kučenci.

Iz Savinjske doline. (Sam sebi še debelejši z aušnico prilopnil) je ljubinski župan, ker se drzno usoja celo ono, kar v gornji savinjski dolini že vsak vrabeč na strehi čivka in vsaka vrana oznanuje, laž in obrekovanje imenovati. Dospisnik je tedaj prisiljen še enkrat resničnost vsega, kar je o tem županu pisal, zanesljivo potrditi. Ze

z svojim priznanjem, da ima samo strica v odboru, si je usta zamazal, da je joj! Čudno, da on več svoje žlahite ne pozna, kakor strica, in vendar jih je 5 v odboru, on je šesti in to trdne žlahite. Ako mi tega ne odobri, mu hočem v prihodnje z rodoslovjem postreči, da se mu oči odprejo, buča razsvetli, da ne bode tako debele neresničnosti po svetu trosil in č. bralcem „Gospodarja“ pesek v oči metal. „Da-li je pa to dobro in vrlo storjeno bilo“, da se oseba, katera bi morala vsem v izgled služiti, kot maškar, vsem na smeh po ulicah okoli vozi, naj svet sodi! Ostane še tedaj sploh ljubenski maškarec! Ostalo pa sem pripravljen mu še bolj na tenko pojasniti, ako želi, ter celo osebe navesti, katere so zadete, ali pa so bile zraven in še dostaviti, kar se je godilo v njegovi lastni hiši od 6. na 7. maja v noči in kaka nezgoda se mu je takrat pripetila!

Od sv. Petra blizu Maribora. Kogar želja ima starodavne Ruše obiskati, naj ne opusti priložnosti pohoditi „Smolniško planino“. Trud precej strmega peta mu bode obilno poplačal krasni razgled proti mariborskemu mestu, daleko in široko proti zahodu in jutru čez gostó nasejane bregove. Zgoraj ga bode sprejela gostoljubna „Hlebova hiša“, kjer še je pred kratkimi leti bival „steber Ruških Slovincév“ Luka Hleb. Imenik obiskovalcev Materne Božje na Smolniku in tamošnje planine mu bode pokazal marsiktero ime ljubega znanca. Na prerano umrlega L. Hleba, pridnega katoličana ter vrlega narodnjaka, nas je zopet opomnil nek primerljij prigodivši se pri sv. Petru. Kot skrben oče je žrtvoval rajni mnogo za dostojno odrejo svojih otrok. Bridko zgubo, katero so trpeli otroci nad očetom, se trudi nadomestiti skrbna mati vdova. Najmlajšega otroka, Juliko, da drugih neomenim, je izročila v izrejo in odgojo tukajšnjim „šol. sestram“. Bila pa je Julika res angeljec. Nenavadno bistre glave, uzornega obnašanja, je bila kinč naše šole. Pa kakor se iz več krajev sliši, tudi tu letos neka otročja bolezen mladino tlači, ktera nam je vkljub zdravniški pomoči pobrala ljubeznjivega otroka. Pri tej priložnosti nemorem opustiti, da nebi vseh starišev upozoril na šole „šol. sester“. Mi v sedajnem času nimamo zares boljših odgojevalk za dekliško mladino. Izvrstno se podučuje mladina v vseh predmetih, ki jih tirjajo posvetne šolske postave. Toda kar bi vsak pravi oče in mati nad vse ceniti morala je: da se v šolah „šol. sester navzamejo otroci pravega krš. duha. Tukaj vidijo učenke izgledno obnašanje svojih učiteljic, gledajo ob enem djansko lepe nauke naše sv. vere vršiti, kar vse ima nepopisljivo moč do otroškega srca. Kaj pomaga otroku še toliko dobro znati, koliko ima ta ali uni keber nog, ako pa ne vé postati skrben gospodar in gospodinja, miroljuben sosed, pobožen kristijan! Naj bodo torej vsem starišem in odgojiteljem priporočene „šol. sestre; in katerim je le nekoliko mogoče, naj svojim deklicam priskrbijo srečo, šole „šol. sester“ obiskovati.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Če imajo vladini listi prav, potem so naši ministri sklenoli, nikakor ne trpeti, da bi Rumunija in Srbija postali od Turkov neodvisni državi ali da bi si Rusi kos Bolgarije prisvojili. No, to je dovolj jasno pa tudi nevarno. — V državnem zboru so Italijani na južnem Tirolskem hotli dobiti za sebe poseben oddelek cesarske namestnije, toda predlog ni obveljal, čeravno je celó naš Seidl za njega glasoval. Ali bi Seidl takrat tudi tako glasoval, kedar bi mi štajerski ali koroški Slovenci kaj enakega tirjali? — Mesto Waidhofen stavi velika šolska poslopja in ima zavolj tega sedaj 150 % doklade za srenjske stroške. Je tudi nekaj! — Denarni zavod frankobanka na Dunaju je likvidirala tako, da delničarji izgubijo 2,637.509 fl. 4 likvidatorji pa dobijo penzijo, vsak 15.000 fl. Delničarji so res dobre duše! — V Ašjem na Českem je nek fabrikant delavcem dnuino znižal za 20 kr. To je delavce razdražilo, da so mu vse po fabriki razdjali; žandarji so morali v delavce streljati, eden je mrtev, 8 pa ranjenih. — Magjarski državni zbor je odložen do 4. junija; v Varaždinu so binškošne dni hrvatski pevci obhajali sijajn shod, katerega se je udeležilo mnogo ljudi. V Slavoniji so polóvili najhujše tolovaje, ki so pri Virovitici več časa razsajali po vsej okolici. Kranjski dež. zbor je razpuščen.

Vnanje države. Turkoljubi bi radi napravili zvezo Avstrije in Nemčije z Angleško zoper Ruse, da bi obranili Turka. Prazne želje! Pruska Nemčija trdno drži z Rusi in preži, kako bi zamogla na nas ali pa na Francoze planoti in obedve državi še enkrat pobiti. — Predsednik francoske republike, vrli in hrabri general Mak-Mahon, je zavolj republikanske liberalne večine v zbornici poslancev trpel liberalne ministre, kojim načelnik je bil celó neki brbravi jud Simon; ali gospodje so postali tako drzni, da so hotli prav po pruski šegi katoličane preganjati. To je bilo Mak-Mahonu, ki je veren katoličan, preveč in je frajmavrerske ministre napodil in nove izvolil, ki so vrli katoličani in trdni konservativci; ti so sedaj kmalu 43 od prejšnjega ministra nastavljenih okrajnih predsednikov poslovili in 23 predstavili. Ves liberalni in frajmavrerski svet se močno jezi. — Sv. oče Pij IX. so 17. maja sprejeli nemške romarje, med katerimi sta bila 2 od Prusov izgnana škofa. Papež so Nemce tolažili zarad preganjanja, katero zavoljo vere trpijo, ter rekli, da nemški Atila, t. j. Bismark, ne bo Cerkvi škodoval, ampak veliko koristil, ker je katoličane iz prejšnje nemarnosti vzdramil k sveti gorečnosti in stanovitnosti. — Angleška vlada je Turkom posodila 30 milijonov. — Rumunija je proglasila svojo neodvisnost od sultana in mu napovedala boj. Prvi nadškof v petem delu sveta, v Avstraliji, Janez Polding je umrl, zapustivši dobro uredjeno nadškofijo. Frajmavrerji v ekvadorski republiki so tamošnjemu

nadškofu vino z sribninom zastupili tako, da se je pri sv. meši hipoma mrtev na tla zgrudil.

Ruski-rumunski-turški boj.

Turški sultan in carigradski mufti ali glavlar mohamedanskih duhovnov sta zoper Ruse oklicala sveto vojsko t. j. vsak mohamedan, kateri je 13 let star, je dolžen za orožje prijeti in iti v boj, če padne v njem, pride gotovo k Mohamedu v paradiz. Ta oklic meri posebno na to, da bi se zoper rusko vlado spuntali njeni mohamedanski podložniki, katerih je največ in najnevarniših po gori Kavkaz naseljenih. Tje se je po morju na turških oklopnih pripeljalo 3000 Črkesov, ki so pri mestiču Suhum-Kale stopili na kopno, mohamedansko prebivalstvo izbunili ter v pomnoženem številu udarili na mesto, v katero so ob enem 4 turške fregate z bombami streljale. Kmalu vderejo Črkesi v mesto in ubijejo vse ruske vojake. Črkesi so potem se spustili dalje v deželo; turške ladije pa hitro dovažajo več ljudi in streljiva. Iz Varne so pripeljali 2500 Črkesov, iz Batuma mnogo kanonov, iz Carigrada 10.000 mož, 5 baterij, 50.000 pušek in izvedenega generala Fazli-pašo, ki se je lani proti Srbom vojskoval. Tej nezgodi za hrbtnom vojne, katera stoji v Armeniji, skušajo Rusi z tem v okom priti, da hitro po železnici v Kavkaz pošljajo 2 oddelka (kora) vojakov; sicer se pa nič ne dajo motiti. V Armeniji Rusi silno napredujejo. General Opolčnij stiska Turke pri Batuma hudo, srednji oddelek pod generalom Develjem pa je pridrl do trdnjave Ardahana 17. maja, razstavil 45 kanonov proti mestu ter v 3 urah obzidje razrušil tako, da so 4 regimenti z bajonetom trdnjavo naskočili, v njo vdrli in 600 Turkov posekali, drugi so jim zbežali. Okoli 9. ure so Ruse bile gospodje mesta in se veseli sprehali po njem. Glasba je svirala rusko himno. V trdnjavi so zaplenili 82 kanonov in neizmerno veliko streljiva in živeža. To je za Turke velik udarec in turkoljubi se močno jezijo. Sedaj bodo Rusi od vseh strani lahko zgrabili Kars in potem Muktar-pašo. Ruski kanoni so iz jekla zlití in so sijajno pokazali svojo silo na Ardahanskih zidinah.

Sedaj je četrti teden, kar se je vojska začela in v tem času je v Evropi ruski veliki knez Nikolaj svoje neizmerne trume srečno spravil do Donave, čeravno mu je povodenj veliko preglavice delala. Zrušila je na 5 mestih železniške mostove in pri Piteštu je vlak z vojaki trčil v stoječ vlak z blagom tako nesrečno, da je mnogo vojakov mrtvih ostalo, med njimi general Globjenski. Nikolajeva vojna stoji od Turn-Severina kraj Donave do Črnega morja. Ruski car pride 2. junija k njej in tedaj se bo začelo prodirati čez Donavo. Veliko reko so Rusi že zaprli, da iz morja Turki ne morejo več v njo prihajati. Rumuni so iz Kalafata tako vrló v Vidin streljali, da so Turkom 2 cerkvi podrli in mesto 3krat užgali. Bolgarskih prostovoljcev je nabranih že 24.000 in so razde-

ljeni v 3 brigade. Srbi delajo Rusom priprave za most čez Donavo pri Kladovi. Turški general Kerim-paša je največjo silo zbral med Ruščukom in Šumlo, kakih 120.000 mož z 280 kanoni. Iz Sofije in Pirota je 20.000 mož rezervistov potisnil proti Sistovu, da zabranijo Rusom prehod. Koliki strah da Turke ima, to se vidi iz tega, da že sedaj delajo šance okoli Carigrada. Angleški in magjarski oficirji jim pomagajo.

Za poduk in kratek čas.

Turske trdnjave.

Divje Turke slobodno prištevamo najsilnišim tolovajskim narodom; naši predstariši so mnogo od njih trpeli. K nam sicer več ne pridejo ropat, toda doma držijo v Evropi blizu 10 milijonov kristijanov v 500letnem sužanstvu. Teh ne sme nobeden orožja nositi, sami pa so oskrbljeni z najnovejšim in najboljšim orožjem, zlasti veliko močno zavarovanih mest ali trdnjav so si postavili ter iz njih strahujejo cele pokrajine in dežele. Največ jih imajo od srbske meje do Črnega morja. Rusi bodo imeli mnogo dela in prelili bodo veliko krvi, preden jih posilijo, čeravno so sedaj do Donave prodrli z 300.000 junaki in 800 kanoni. Že prehod čez široko Donavo bo težaven, potem bo treba naskočiti trdnjave in obkoliti, če jih ne bo mogoče v prvem naskoku zaseči; naposled bodo morali prekoračiti skalno Balkan-gorovje, ki je kraj Donave po dolgem raztegnjeno. Le malo cest pelja čez široko gorovje, kder bodo Turki gotovo vsako stopinjno zemlje srdito branili, če se njim Rusi tukaj opazno ne ognejo, kar sedaj lahko storijo. Turki so namreč mislili, da bodo Rusi čez Donavo šli blizu morja in so tukaj največ vojakov nastavili; ali sedaj se že vidi, da so jih Rusi zmotili, ker se ti močno zbirajo blizu srbske meje, kder veliko laglje prestopijo Donavo ter mimo Vidina nad Piroto proderejo do Sofije za Balkanom glavnej turške sili za hrbet. Ako se Rusom to posreči, potem bodo Turki sami morali zapustiti podonavske in balkanske trdnjave ter hititi, da še o pravem času in pred Rusi zasedejo Drinopolje in druga mesta pred Carigradom.

Turske trdnjave so nastavljene zaporedom v dvema vrstama. Prvej pripadajo podonavske trdnjave: Vidin (25.000 prebivalcev razun vojakov), Nikopolje, Sistov, Ruščuk (50.000 preb.), Turtukan, Silistrija, Rasova, Mačin, Tulča in Sulina pri izlivu Donave v Črno morje. Imenovana mesta so po najnovejšem načinu in po nasvetu angleških in magjarskih oficirjev zavarovana z šancami, nasipi in kanoni. Zadi za to prvo imajo Turki ob Balkan-gori še drugo vrsto trdnjav. Prva je Niš tik srbske meje, potem Sofija sredi bolgarskega naroda. Te dve trdnjavi ste že unkraj Balkana. Takraj gore in na njo naslanjajoče se trdnjave pa so Trnova, Šumlava in Varna ob Črnem morju. Mimo

teh pelja najkrajša pot čez Balkan v glavno turško mesto Carigrad. Ali silne trdnjave in v njih in okoli njih zbrana turška vojna njo Rusom močno zapira. Brez neizmerne krvi prelivanja ne more ondi nobena vojska na svetu prodreti. Vendar, če Rusi tamošnjo silo zlomijo, je Turčija tudi zgubljena. Štiri trdnjave Ruščuk, Silistrija, Šumlava in Varna in ondi zbrana vojna Kerim-paševa je pogloblavitna in najsilniša bramba Turkov.

Ruščuk je veliko mesto ob Donavi, rumunskemu mestu Džurdževu ravno nasproti. Od Ruščuka blizu mimo Šumlave potegnjena je železnica do Varne. Peške ceste so napeljene do Silistrije, Trnove, Sistova in Vidina. Nedavno je bil Ruščuk samo z globokim rovom in zidom zavarovan, sedaj ga obdajajo silni nasipi in grad, čegar kanoni strahujejo mesto, okolico in Donavo do Džurdževa. Kakih 28 ur niže od Ruščuka je veliko in močno mesto Silistrija, tudi ob Donavi. Pozidal je Silistrijo rimski in prvi kristijanski cesar Konstantin. Poznej so se nje polastili Turki in njo tako utrdili, da so l. 1854. Rusi mesto zastoj napadali in celi mesec zahman streljali. Največja in najmočnejša trdnjava pa je Šumlava na strani od Donave v Balkanu. Mesto so postavili Bolgari, da bi jim služilo v zavetje pred sovražniki in kot stražišče prehodov čez Balkan. L. 1387 so mesto pograbili Turki in se 3krat v njem Rusov srečno obranili. Godilo se je to l. 1774, 1810 in 1828. Šumlava je pravo orožje gnjezdo z 62.000 prebivalci. Mesto nima obzidja, ali strmi brežiči okoli njega so pokriti z silnimi šancami ter je tako podobno velikanskemu taboru. Blizu 80.000 vojakov ima sedaj v njem prostora, streljiva in živeža za eno leto dovolj. Varna je ob Črnem morju in se zamore od nje z parobrodom prepeljati v Carigrad v 18 urah. Tudi Varna je silno močna trdnjava. Okoli nje potegnjen je širok rov z vodo napolnjen, za rovom so veliki nasipi in šance, iz katerih 300 Krupovih kanonov preži na sovražnika. Kosarne so tako velike, da se v njih lahko nastani 15.000 vojakov. Leta 1444. je blizu tega mesta bil premagan in umorjen hrabri ogersko-poljski kralj Vladislav. Blizu 200 let poznej so prilomastili brzi kozaki iz Rusije, bliskoma naskočili trdnjavo, vdrli čez obzidje, posekali vso turško posadko in oteli 3000 kristijanskih jetnikov. L. 1810 so Rusi zastoj v mesto streljali, toda l. 1828 so ga po kratki praski srečno vzeli. L. 1854. so v njem zbirali Francozi in Angleži svoje brodoge in vojake, z katerimi so potem čez Črno morje udarili pred Sebastopol.

Smešničar 21. Hripava babica prinesse neko zimo dete h krstu. Vstopivša v hišo duhovnikovo začne močno kašljati. Župnik njej rečejo, naj stopi k pluvnjaku! Ali ponižna babica se vsekne in izhraklja na snažno omita tla ter reče: „častiti gospod, ponižno Jih prosim, za me je tukaj tudi dobro!“

Razne stvari.

(*Romarji*) k 50letnici sv. Očeta iz naše lavantinske škofije so: čč. gg. Ignacij Orožen, kanonik in ravnatelj v semenišču, Anton Belšak, župnik sv. Kunigunde nad Konjicami, Janez Modic, župnik v Htinjah, Jožef Flek, stolni vikarij in Franc Hirti, stolni kaplan.

(*Kravjega tata vjeli*) so v Zbelovem in zaprli, Simona Grila. Samo enej ubogej vdovi Cezrački v Novivesi pri Konjicah je v leta dnevih 3 krave odgnal.

(*Za častnega srenječana sprejela*) je vrla narodna slovenska srenja G. Žerijavce pri sv. Lenartu v slov. goricah okrajnega sodnika g. Moraka.

(*Č. g. Jakob Misija*), rodom Slovenec iz murskega polja, sedaj konzistorijalni svetovalec in kancelar knezoškofijski v Gradcu, je od papeža bil imenovan za častnega kamornika (cum habitu violaceo).

(*Čitalnico v Mozirju*) so tamošnji narodnjaki slovesno odprli 17. maja.

(*Za faro sv. Roprt*) nad Laškim je prezentiran č. g. Martin Šket.

(*Pogoreli*) so Franc Horvat v Vaupočah pri Ptuj, mlinar Stuhec v Bolohnech, Mat. Slokan v Kamencah pri Brašlovcah in 4 posestniki pri Slov. Bistrici namreč: Seb. Šrist, Zofija Pongračič, Simon Juhard, Juri Ozimič. Ogenj so otroci zakrivili, ki so v dvorišču Šrista zakurili.

(*Za družbo duhovnikov*) so vplačali čč. gg. Caf 13 gld., Jug Fr. 11 gld., Šinko 3 gld., Inkret 2 gld.

Dražbe III 25. maja Blaž Dobnik v Prepoli 3933 fl. 26. maja Jakob Sitar v Konjicah 2165 fl. 28. maja Janez Stern v Planicah 5402 fl. 29. maja Lovro Šoštarich v G. Radgoni, 30. maja Štefan Jezernik v Slov. Bistrici 500 fl.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

(1 Hl. = 1⁶³/₁₀₀ vag. — 100 kilo = 1 cent in 78 ¹/_x funta.

Mesta	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Tarsica		Proso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor . .	11	30	7	20	5	60	4	10	6	20	6	10	5	90
Ptuj	10	—	7	—	5	10	5	60	4	49	5	80	5	70
Ormuž . . .	8	94	7	80	5	56	3	90	5	21	7	80	4	88
Gradec . . .	10	60	7	10	5	95	3	58	6	10	—	—	5	90
Celovec . . .	10	44	8	6	6	45	4	—	5	41	4	46	7	—
Ljubljana . .	10	25	6	80	5	15	3	—	5	65	4	70	4	30
Varaždin . .	10	—	9	—	4	80	4	20	6	80	7	50	6	—
Zagreb . . .	9	—	8	20	3	80	3	70	5	40	6	80	5	—
Dunaj	17	20	11	50	7	20	9	—	8	10	—	—	—	—
Pešt	16	—	12	37	8	18	8	32	7	20	5	—	—	—

Plačevanje pristojbnine od trgovskih računov.

Prikazale so se dvombe o tem, kako bi se naj ravnalo z novimi koleki pri kolekovanju trgovskih računov.

V tej zadevi opomnimo občinstvo, da nova postava od 8. marca 1877 ni ničesar spremenila v načinu dozdnajnega kolekovanja. Zamore se tedaj pristojbniška dolžnost sedaj ravno tako izpolniti, kakor poprej, namreč na dvojni način:

1.) ali se pristojbnini primerna kolekova marka pred spisovanjem računa na prvi strani vsake pole še nepopisanega papirja pritisne in potem z besedami računa prepíše tako, da vsaj ena vrsta pisanja — nikakor pa ne nadpis, podpis ali pa ime trgovca ali firme — gre v ravni črti čez spodnji, barvani del kolekove marke, ali:

2.) če se porabijo blankete, t. j. litografirana ali tiskana pisma ter se kolekova marka ali na prostoru, za rokopis prihranjenem, prilepi in potem pri spisovanju računa prepíše tako, da vsaj ena vrsta pisanja gre čez marko, ali pa se kolekova marka na blanketo tako prilepi, da med marko in med za spisovanje odmerjenim delom blankete ni nobenega prostora za drugo spisovanje ter se potem vse skup predloži za uradno štempljanje postavljeni gosposki, katera čez na blanketo prilepljeno marko pritisne uradni pečat ali štampljo. Kdor drugače pri kolekovanju ravna, n. pr. če marko prekriža, na njo pritisne privatni pečat ali štampljo, čez njo zapiše dan in leto ali ime, ta ne izpolni pristojbniške dolžnosti, marveč tako proti zaukazu §. 14 od 28. marca 1854 D. zak. štev. 70 porabljene marke se imajo smatrati, kakor da jih nebi bilo na pismu ali blanketi. Končno se še opomni, da sta za plačanje dolžne pristojbnine pri trgovskih računih zavezana obadva: izdavec in prejemnik in sicer vsak za ves znesek. Kdor prestopi postave zaukaza pri kolekovanju, ta plača dolžni kolek po 1 kr. ali po 5 kr. petdesetkrat.

Razglas.

zastran plačevanja pristojbnine ali davščine od menjic in gledé davščine tem jednako postavljenih trgovskih ali kupčijskih pisem in računov.

Občinstvo se opozoruje na od c. k. finančnega ministerstva priskrbljeno priročno tiskano izdajo postave od 8. marca 1876 zastran plačevanja pristojbnine od menjic in gledé davščine tem jednako postavljenih kupčijskih pisem in trgovskih računov z vsemi k postavi spadejočimi izvršilnimi zaukazi vred.

Ova priročno tiskana postava se dobiva pri vseh c. k. davkarijskih uradih naše dežele, kakor tudi pri c. k. finančnem okrajnem ravnateljstvu in sicer po 5 krajcarjev jeden iztis.

C. k. finančno okrajno ravnateljstvo v Mariboru,
dne 1. marca 1877.

Hehn.

Listiö opravništva. G. J. M. Planšak. Mi Vam nismo nobenega lista zadržali, ampak vsled listnice smo Vam zadnjega celo dvakrat poslali. — G. Pinter v Hrastovcu: Naročnina sega do Velike meše. Do konca leta še do- pošljete 1 fl. 20 kr.

Najnovjši kurzi na Dunaju.

Papirna renta 58.02 — Srebrna renta 63.90 — Zlata renta 69.85 — Akeije narodne banke 762 — Kreditne akeije 135. — Napoleon 10.34 — Ces. kr. cekini 6.19 — Srebro 113.10

Loterijne številke:

V Trstu 19. maja 1877: 53 24 85 62 56.

V Lincu " " " 33 90 75 71 89.

Prihodnje srečkanje: 2. junija 1877.

Prisrčno se zahvaljujem Št. Ilskomu g. de- kanu, vsem čč. gg. sosednim duhovnikom, č. g. A. Kosu za milo pogrebniico, slavnej gospodi Dobrnških topic in Novograške grajščine, vsem domačim pa tudi sosednim farmanom za obilno vdeleženje pri pogrebu moje nepozabljive pokojne tete

Magdalene Regvaršek

dne 13. maja t. l., katero v blagi spomin priporočuje vsem njenim znancem njeni žalujoči

Dobrna 16. maja 1877.

Karl Gajšek, župnik.

Dober zaslužek.

Kdor si hoče z nabiranjem češnjevih pecljev bezgovega cvetja, rož rudečega maka, papeževe sveče, lapuha, arnike, potem listkov zobnjakovih, volčjih jagod ali češenj, trobelike, poprove mete itd. kaj zaslužiti, naj se pismeno oglasi pri go- spodu Janezu Schautzerju v Vodernbergu na gor- njem Štajerskem (Herr Johann Schautzer in Vo- dernberg in Obersteier). [3—5]

Ponudba.

Hiša se da v najem v trgu Veržeju, uro hoda od Ljutomera. Hram je z opeko pokrit, ima 3 sobe, kuhinjo, veliko obokano pivnico, zraven je še kravji in svinjski hlev, škeden, ograd in grede. Tota hiša sodi za trgovca, ostarijaša ali vračnika. Kdor želi hišo v najem vzeti, naj se oglasi pri g. Martinu Ostercu v Veržeju (Wernsee) hiš. št. 12.

Dobra suha kuhinjska sol po najnižji ceni

v žakljih priredjena se dobi z dovoljenjem c. k. ministerstva v veliki, privatni solni zalogi v Celju — Salz-Depot in Gilli. — Zastopnik zaloge je gosp. R. Jud v Celju. [3—4]

1—3

J. M. Pajk-ova tiskarna v Mariboru

ktera je dozdej bila v Koroški ulici, daje slavnemu občinstvu na blagovoljno znanje, da se je preselila v

Grajsko ulico (Burggasse) šte. 2

(Girstmayer-jeva hiša poleg grof Brandisovega grada)

ter se pri tej priliki zopet prav srčno priporoča z vsakoršnimi tiskovinami, v vsakem v našej domovini navadnem jeziku (slovenskem, nemškem, italijanskem i. t. d.) izdelanimi, ktere tiskovine nareja po najbolj mogoče nizki ceni in v priznani lepi obliki.

Ob enem daje ista tiskarna vsem, ki imajo s pisarijami opraviti, na blagovoljno znanje, da se isto tam dobi

vsake vrste papir za pisanje

po najnižji ceni in kolikor ga kdo hoče: konceptni, pismeni in vsaki drugi papir.

Zanašaje se na svojo dosedanjo reelno in pošteno postrežbo in na dalnje in vedno večje zaupanje mestnega in deželskega prebivalstva priporoča se niže podpisana z največjim poštovanjem

J. M. Pajk-ova tiskarna v Mariboru.

Opomba. Vsi dopisi in vsa naročila treba samo pod tu gori stoječim napisom pošiljati.